a
owe
w
wych

Vol. misc. inscr.

Pisma urzędowe z czasów rozbiorowych.

[Amtliche Schriften aus der Zeit der Theilungen.]

Józef Czapski

1892 2045

No 2

E T A T
WOYSKA POLOWEGO

Na wzor Regimentow Krola Jmci Pruskiego, iak się dziś znayduią, respective gatunku Zołnierza ktory ie składa

U Ł O Z O N Y

Z płacą i ceną rzeczy do umundurowania i uzbroienia Woyska potrzebnych, do Kraiu Naszego stosowną.

W S T Ę P

POnieważ o materyi formowania Woyſka teraz rzecz idzie, a nie każdemu wſzyſtkie w uſtanawianiu iego na doręczu bydź mogą uwagi, które na początku opuſzczone, i Konſtytucyą zapadłe, nie tak łatwo u nas dołożone i poprawione bydź mogą, a od dobrego uſtanowienia Woyſka, dobroć iego naywięcey zawiſła, niektòre z nich, które mi ſię ważnieyſze bydź zdaią, tu wyłożyć za rzecz dogodną oſądziłem.

Woyſko u Nas lubo z dwoch ſkładaiące ſię Narodòw, Koronnego i Litt: iednakowo za iedne ciało, i toż ſamo Woyſko całego Państwa Polſkiego zważać i brać należy, i tę iednoſtayność, ktòra każdego Woyſka naypierwſzym ieſt przymiotem w wſzyſtkim rozbiorze reſpectivè gatunku członkow, które go ſkładaią w nim zachować potrzeba; a zatym iednakowa iego powinność, iednakowa płaca, i moc każdego Pułku, reſpectivè gatunku żołnierza, ktòry go ſtanowi, zachowana bydź powinna. Mòwię *iednakowa powinność*, bo od niey cała harmonia i regularność całego woyſka zawiſła: *iednakowa płaca*, bo iedne Woyſko lepiey płatne niż drugie, a iednakowe maiąc do pełnienia powinności; iedno drugie poniżać, iedno drugiemu zazdrościć, i iednakowe powinności za nieiednakową nadgrodę, nie z chęcią pełnić może, zkąd mruczenia i z czaſem zamieſzania w Woyſku, iako i rożność ducha iego naſtąpić mogą: przy iednakowey tych dwoch Woyſk płacy, łatwiey nawet będzie w nich proporcyą W. X. Lit: do Korony wynaleść. Mowię na oſtatek *że iednakowa moc każdego w tym całym Woyſku Pułku, reſpectivè gatunku Zołnierza, który go ſklada bydź powinna*; bo każdy Woyſkowy, aby cokolwiek tylko miał światła o ſztuce woienney, łatwo widzieć może, iakieby z nieròwności Pułków wypływały inkonweniencye: czy to w marſzu, czy też w wytykaniu Obozow, czy na oſtatek w ſamymże ſzykowaniu Woyſka. Rowna w Kolumnie Cugów odległość pod czas marſzu, i prędkie iey uſzykowanie, od ròwności Cugów zależy; prędkie wytykanie Obozow, od ròwney liczby Kompaniow i ich mocy zawiſło; i Wodzowi ſamemu, który chociażby nayniemylnieyſzy przez doświadczenie okomiar poſiadał, łatwiey ieſt podług położenia Kraiu, każdemu Batalionowi i Regimentowi do ſzyku mieyſce wyznaczyć, kiedy ich długość będzie miał iednakową, kiedy podług ich liczby tylko będzie miał ſię ſtoſować. A zatym tenże ſam Etat, iednakowa moc i forma, obydwoch Woyſk bydź powinna, i ktòry Etat będzie ſię Stanom naydogodnieyſzy wydawał, tenże ſam iak Korona tak i Litwa przyiąćby powinna.

Nie możemy zapewne w całym świecie doſkonalſzego do formowania Infanteryi i Dragonii Narodowey wybrać modelu nad Woyſko Kròla Pruſkiego; w ſtanowieniu tych dwòch gatunkòw Zołnierza, żywcem formę od niego przeiąć możemy, bo reſztę Kawaleryi Narod: do geniuſzu Kraiu Naſzego i zwyczaiu ſtoſować należy.

Niech wszystkie Regimenta Infanteryi, z trzech uformowane będą Batalionów, a każdy Batalion ze 4 Kompanii. Przez szykowanie Batalionu Kompaniami nie tylko że naturalny ich znayduie się podział; bo każda Kompania dywizyą, a każde pòł Kompanii Pluton naturalnie formuie, ale i w bitwie samey mógłby się znaleść z tego pożytek. Zołnierz między swemi postawiony, z ktòremi co dzień w kamractwie żyie, lepiey się bić powinien, czy za kamrata, czy za przyiaciela, czy na reszcie za honor swoiey Kompanii; lepiey swoiey powinności pod swemi Officyerami i Unterofficyerami czynić będzie, i lepiey od nich doyrzanym bydź może.

Sztabs Kapitanowie, których tylko Pułkownicy i Podpułkownicy maią Porucznikowską brać tylko płacę mogą, podług regulaminu Kròla Pruskiego, cały ich bydź na tym zysk powinien, że ich Sztabs Officyerowie, Stoł im lub Culag dawać zwykli. Maior zaś drugi lub trzeci, kiedy Generał iest Szefem Pułku iakiego, Kapitański traktament tylko bierze.

Takowy układ dogodziłby i Ekonomice, i potrzebie naszego Narodu. Im większą liczbę Gemeyna Officyer kommenderuie, tym mniey Officyerów do licznego Woyska wychodzi, tym większa oszczędność wydatku Kraiu na Woysko będzie. Jeden Sztab więceyby ludzi i Batalionow komenderował, i ieden Untersztab, który w naymnieyszym Regimencie iednakowy, oprócz niektórych Artykułów, bydź powinien, za iednakową płacę liczniey szemu Regimentowi służyć może. Przez tym sposobem na koniec uregulowaną płacę, oszczędziłaby sobie Rzeczpospolita koszta na niektòrych Sztabs i Oberofficyerow. Niech ieszcze do tego Sztabsofficyerowie swoie maią Kompanie, to chociaż mnieyszą Sztabsofficyerską, ale się będą kontentowali płacą.

Niech Kapitanowie dobrze będą płatni. Kto się temu sprzeciwia, znać że powinności tych Kapitanow nie zna, i rzetelnie ztąd wypływaiących nie widzi korzyści. Kapitan powinien w iak naydoskonalszym porządku swoie zachowywać Kompanią. Kapitan wszystkie Kompaniczne rzeczy i broń tak iak gdyby nowe zawsze były utrzymywać; Kapitan i dezercyi straty ponosić musi. Niech tylko przedaży w całym Woysku nie będzie, i wszyscy Officyerowie szczeblami awansuią, a intryga młodemu i niewiadomemu nie wyrabia Szefostw człekowi, zapewne nikt do nich nie doydzie, tylko zasłużony, a zasłużonemu nadgroda się słusznie należy, ktòrą w swoiey płacy znaydować będzie. Do tego młody Subaltern, wiedząc że się Kompanii dosłużyć może, i że doszedłszy do niey, iuż mu bieda dokuczać nie będzie, cierpliwie w służbie swoiey będzie zostawał; ztąd Rzeczpospolita zawsze Officyerow zasłużonych, doświadczonych i doskonałych będzie miewała. Na ostatek Kapitan swoim Subalternom pomocą bywa, a ieżeliby mu do tego na sposobach zbywało, na Subalterna, przy szczupłey płacy iego, ciężkoby często było, ale do tego wszystkiego, ieszcze raz muszę powtórzyć, trzeba aby przedaż w całym Woysku skassowana była; Szefostw Regimentow nie brali tylko ci, którzyby naymniey 10. lat w aktualney służbie przepędzili, i Kompaniow niedostawali, tylko ze szczeblow swoich dosłużeni: a ieżeliby się Kapitan od Kompanii oddalał, następca iego, 6000. Złł: tylko za Komorę mu wyliczyć był obowiązany zwyczaiem Pruskim. Resztę zasług iego,

kassa Inwalidow, ieżeliby na ten wzgląd sobie zasłużył, nadgrodzić powinna; maiąc iednak wzgląd na teraźnieysze potrzeby Rzpltey, i w tym Etacie Kapitanom nie zawielką wyznaczam płacę.

Do tego Infanteryi i Dragonii Narodowey Woyska (bo Kawaleryą Narod: i inne Konne Pułki wyłączam, w ktòrych Towarzystwo Pocztowych dla siebie werbować powinni) Kantony wyznaczone bydźby powinny, i dwie części Rekrutow do niego mogłyby starczyć, ieżeli Rzeplita chce się zapewnić o nieustannym i nie zawodnym komplecie Woyska swego, i Miliony do Skarbu z ich służby nazad corocznie zbierać. Kantonista skoro się w mustrze i służbie wyćwiczy, urlopowanym corok na 10. Miesięcy bydź może, a przez to, żołd swóy przez ten czas przy Regimencie zostawia. Familie ktòre go daią, daią go pewnego, bo ieżeliby uciekł, drugiego na iego mieysce starczyć byłyby obowiązane, daią go do gruntu ziemi, i Familii swoiey przywiązanego, z ktòrą się corocznie będzie widywał i żył, a zatym nie uciecze. Więc Woysko połowę takich Kantonistow urlopować obowiązane będąc na przemianę, ktòrych ieżeli 40,000. w nim znaydować się supponuię będzie, 20,000. tych Kantonistow przez 10. Miesięcy po 12. Złł: za każdego rachuiąc, 2,400,000. corocznie do Skarbu wracać będą. Rekrut zaś z włoczęgów po Kraiu naywięcey zawerbowany, nayczęściey tylko nowego Munduru czeka, albo na rękę wziąwszy czasu do ucieczki upatruie, którą tym pewnieyszą mieć może, że Kray nasz otwarty i bez Fortec zostaie, zkądby strata i niepewność kompletu Woyska pochodziła, nieochybnie. Jeżeliby zaś Kantony w Kraiu naszym ustanowione bydź nie mogły, iak iest ich mała nadzieia dla nieludności poddanych, i innych ludzi rolniczych; pieniędzmi tylko zachęcać Rekruta do naszego Woyska zostaie; do czego Proiekta nayoszczędnieysze wynaydawać należy, i ia móy w swoim czasie podać Stanom nieomieszkam; a tym czasem dobrzeby było, żeby *pro hac sola vice* Stany Seymuiące Brańców na 6. lat uchwaliły, na przyk: z 200. Złł: Podymnego iednego Rekruta, ponieważ Woyska iak nayprędzey potrzeba.

Co się zaś tycze formowania Kawaleryi Narodowey, życzyłbym, ażeby Pułki wszystkie w Koronie i Litwie, z 10 Szwadronòw składane były. Każdy tedy Pułk Kawaleryi Narod: złożonyby był z Pułkownika Szefa, czyli iak dziś Brygadyera, z Podpułkownika, czyli Subrygadyera, i dwòch Maiorów. Złożonyby był ieszcze z 20. Chorągwi, a każda Chorągiew z 24. Towarzystwa, 48. Pocztowych, Namiestnika, Furyera, i 4. Unterofficyerów, a dwie Chorągwie składałyby ieden Szwadron. A że teraz w Pułku Kawaleryi Narodowey w Koronie 24. znayduie się Chorągwi, więc z 4. Pułkow, które dziś są, zostawałoby ieszcze po 4. Chorągwie; ale te razem złączywszy, i ieszcze 4. nowych utworzywszy, ktòreby Sztabs Officyerowie nowo także kreowani, między siebie rozebrali, uformowałyby ieszcze nowy Pułk, czyli Brygadę, również iak pierwsze z 20. Chorągwi złożoną, i byłoby w Koronie zamiast czterech, 5. Brygad Kawaleryi Narodowey.

W Litwie zaś rownie na 10. Szwadronow Pułk ieden, czyli Brygad Kawaleryi Narodowey formuiąc, że się dziś tylko w każdym po 16. Chorągwi znayduie, utworzywszy do każdego Pułku po 4. nowe Cho-

rągwie, uczyniłoby 2. Pułki zupełne po 20. Chorągwi, z których dwie iedenby Szwadron czyniły. Tym ſpoſobem wſzyſtkie Pułki Kawalery Narod: iak w Koronie tak w Litwie zrówniałyby ſię nie z wielkim koſztem, bo w Koronie przybyłoby tylko 4. Sztabs Officyerów, Unterſztab, i 4. Chorągwie, a w Litwie 8. Chorągwi. Tę tylko tu ważną podług mnie czynię uwagę, że ieżeli Rzeczpoſpolita chce bydź pewną o komplecie Woyſka Kawaleryi Narodowey, niechże płacę oſobną naprz: 700. Złł: Towarzyſzowi zoſtawi, za ktorą on ſiebie, i konia żywić, ſiebie odziewać, uzbraiać, konia ſwego i luzaka mieć będzie powinien, i ſwoich Pocztowych rekrutować obowiązanym będzie; a za to urlopuiąc ſię Towarzyſz, 18. gr: na dzień pod czas niebytności ſwoiey przy Pułku, w Kaſie Pułkowey zoſtawiać będzie. A że do werbunku iego Pocztowych czaſu dać mu potrzeba, więc w każdym roku Mieſiąc ieden, oprócz czaſu muſztry, który ſobie obierze, mieć wolnym do Urlopowania ſię będzie, za który żołdu ſwego w Kaſsie Pułkowey zoſtawiać nie będzie obowiązanym. Pocztowych zaś iego, niech ſama Rzeplita na ſiebie weźmie żywić, odziewać, uzbraiać, konię im ſtarczyć, i na nie furaż; inaczey ieżeliby Towarzyſz wſzyſtkiego tego podiął ſię, nigdyby wyſtarczyć temu, oſobliwie pod czas woyny nie mogł, i ſamby ſiebie zruynował; bo zapewne naywięcey byłoby takich, którym ieżeliby pod niemi, i pod ich Pocztowemi nieſzczęśliwie kilka koni pod czas iedney Kampanii zginęło, przy tym broń i inne rzeczy, nigdyby może nie byli w ſtanie na nowo tego ſtarczenia, przezcoby Rzeczpoſpolita zawod w komplecie Kawaleryi cierpiała. Do tego Pocztowy konia Rzpltey maiąc, ſzczerzeyby go w muſtrze i w potyczce używał, a iak iedno tak i drugie do doſkonałości i dobroci iego potrzebne. Pocztowy, ile razyby ſię urlopował, zawſze 15. gr: na dzień żołdu ſwego w Kaſsie Pułkowey zoſtawiać będzie. Urlop zaś ſobie przez ſwego Towarzyſza wyrabiać będzie, bo on poniekąd za iego pewność zaręcza.

Pułki Kawaleryi przedniey Straży, również do 10. Szwadronow mogłyby bydź powiękſzone; chciałbym nawet żeby ich Szwadrony mocnieyſze niż Kawaleryi Narodowey były; mogłyby nawet do 180. gemeyna bydź pomnożone, a to dla tego, iż z tey Kawaleryi pod czas woyny, zawſze bywa część iedna wykommenderowana oddzielnie na różne potrzeby, zaczym dobrzeby było, żeby prócz tych kommenderowek, reſzta Pułku w mocy ſwey Pułkom Kawaleryi Narodowey wyrownywała. Ale chcąc każdego Szefa, ktory dziś ieſt przy Pułku zoſtawić, redukować zatym liczby tych Pułkow przynaymniey w Litwie nie można, a powiękſzać ie tym ſpoſobem, nadtoby liczne Kawaleryi było woyſko. Takowe ich więc powiękſzenie w Litwie, zoſtanie do dalſzych Rzeczypoſpolitey potrzeb, ieżeliby Woyſko do 100,000. pomnożyć chciała; na ten czas dublowaćby tylko przyſzło Kompanie, i każda Kompania Szwadronby czyniła, na wzór Regimentow Huſſarſkich w Pruſiech.

W tych Pułkach przedniey Straży, niechby także trzecia część Towarzyſtwa była, a dwie części Pocztowych, z którychby każdy Towarzyſz ſwoich dwoch werbować był obowiązanym; ale i w tych Pułkach chciałbym, żeby Towarzyſz oſobno był płatnym nap: 600. Złł: a Po-

cztowych ſama Rzeczpoſpolita odziewała, żywiła, uzbraiała, i koni im ſtarczyła, dla podobneyże co wyżey przyczyny.

Mały Mundur goſpodarſtwu w Pułkach Kawaleryi Narodowey Porucznikow, a w Pułkach przedniey Straży Rotmiſtrzom zoſtawićby należało; wielki zaś Mundur Skarb Woyſkowy ſprawiaćby powinien, a przynaymniey materyały do niego ſtarczyć, i do Pułku przyſtawiać. Byłoby to dla Rzpltey daleko oſzczędniey, bo łatwiey i taniey przychodzi dla wielkiey liczby Oſob goſpodarować, i co Towarzyſz dla dwoch Pocztowych ledwieby wyſztukował, to za te ſame pieniądze Rzeplita dla licznego Woyſka Kawaleryi rzeczy ſprawuiąc, zbytek zapewne znaydzie; do tego każdy Zołnierz lepiey, pewniey, i w lepſzy gatunek potrzeb będzie opatrzonym. Coby i w Infanteryi zachować należało.

Pieniądze, które co rok do każdey Kaſſy Pułkowey idą na broń, na Lederwerk, i inne rzeczy, które na kilka lub kilkanaście lat ſłużyć powinni, zawſze od Szefow święte i nietykane bydź powinny. Kommiſſya zaś Woyſkowa tym ſię zaprzątać powinna, aby za też pieniądze, powoli tę Broń, Lederwerk, &c. ſprawiała, aby te wſzyſtkie rzeczy, które na kilka lat ſłużyć maią, po wyiściu onychże, iuż gotowe w Arſenałach i Magazynach znaydowały ſię.

Pożytek z Urlopowych w Kawaleryi Narodowey na trzy części dzielić ſię powinien, dwie części dla Skarbu Woyſkowego, a trzecia między Towarzyſtwo podzieloną bydź powinna, bo oni Pocztowych ſwoich werbuią, za ich pewność odpowiadaią, i coby który dezertuiąc zabrał, na tym ſzkodować powinni. W Pułkach zaś przedniey Straży, gdzie Towarzyſz i z Pocztowym równo po 15. groſzy na dzień urlopuiąc ſię w Kaſſie Pułkowey zoſtawiać będzie; zyſk z Urlopowanych na 4 części dzielić ſię powinien: dwie części dla Skarbu, trzecia część dla Rotmiſtrza, a czwarta między Towarzyſtwo rozłożona bydź powinna. W Pułkach zaś Dragonii i Infanteryi, z których pierwſi 15. groſzy na dzień, drudzy 12. urlopuiąc ſię zoſtawiać będą; ten zyſk na trzy części rozkładać ſię powinien, dwie części dla Skarbu, a trzecia część dla Kapitana; i tę kalkulacyą co Mieſiąc przy Pułkach wſzyſtkich Sztabs Officyerowie i Kapit: czynić powinni, i o niey Generał Maiorowi ſwemu rapportować, Rekruta iednak żadnego prędzey, ażby ſię w muſztrze wyćwiczył, urlopować nie należy, co iednak naywięcey dwie lecie czaſu wyciągać może.

W tym Etacie Zołnierz każdy 3 groſze więcey na dzień niż brał, ma wyznaczone, które ieżeliby brał codzień, nieczułby bardzo tego dobrodzieyſtwa. Chciałbym tedy, aby te dobrodzieyſtwo inaczey dla niego udyſponowane było, a to tym ſpoſobem: za 15. groſzy Kawalerzyſta, a 12. Infanterzyſta, może iednakowo w naſzym Kraiu wyżyć. Te zaś 3. groſze, iabym mu codzień odciągał, coby mu formowało ſumkę 36. Złł: na rok, a przez czas Kapitulacyi iego, która na 8. lat bydź powinna, 288. Złł: i takbym ią dyſponował. 8. Złotych dla Kapitana lub Towarzyſza, który go werbował: oſzczędziłoby to koſztu na werbunek Rzeczypoſpolitey, na któryby ſummę dla Woyſka wyznaczyć muſiała; 80, Złotych (co na rok 10. Złł: wynieſie) Kapitan, lub Rotmiſtrz w Przedniey Straży, lub też Porucznik w Kawaleryi Narodowey, dawałby

mu na rożne potrzeby, kiedyby czego żądał przez cały ciąg służby iego, a 200. przy skończoney Kapitulacyi swoiey, z Kassy Pułkowey wyliczoneby sobie ten Zołnierz odebrał. Ta sumka służyłaby mu za *narękę*, które Rekruci brać zwykli; i ten Zołnierz odszedłszy od Regimentu odziany, i 200. Złotych w kieszeni, iakby się tak między pospolstwem pokazał, nie iednegoby mógł do służby Woyskowey zachęcić.

Kapitulacye pierwszego werbunku, radziłbym, aby na trzy dzielono Klassy, pierwszą na 4. drugą na 6. a trzecią aby na 8. lat dawano; tym sposobem zawsze Woysko z części ćwiczonego znaydowałoby w sobie Zołnierza; ieżeliby zaś równa dla wszystkich Rekrutów, supponuymy na 8. lat, była Kapitulacya, to po wyiściu onych, mogłoby się Woysko znowu z samych Rekrutów złożone znaleść.

STAN WOYSKA
POD CZAS POKOIU

Pułk, czyli Brygada Kawaleryi Norodowey, z 10. Szwadronow złożony, na wzór Kiryssyerow Pruskich.

Lubo w Woysku Pruskim trzech tylko Sztabs-Officyerow w Regimencie funduszową dla siebie, iako wyżsi Officyerowie, maią płacę; i chociaż ich się liczba czasem pomnaża, bo do Batalionu dwoch ich zwyczaynie się liczy; ci iednak, ktorzy są więcey nad trzech pierwszych Sztabs-Officyerow niższą iednym szczeblem od swoiey rangi kontentować się muszą płacą: Etatem ninieyszym przecież, aby do służby Woyska Naszego zachęcić, lubo szczupła wprawdzie, ale się tym niższym Sztabs-Officyerom wyznacza płaca.

SZTAB WYZSZY.

1	Generał, iako Pułkownik Szeff, Szefowską będzie brał płacę . . fl:	18000
1	Podpułkownik . . .	8000
1	Maior pierwszy . . .	6000
1	Maior drugi swoiey płacy 600, a Porucznikowskiey 3400. uczyni . . .	4000
	Ten drugi Maior na ten czas, ponieważ wszyscy Sztabs-Officyerowie swoie Chorągwie mieć powinni (a w Chorągwi mniey nad 3. Officyerow bydź nie może) sam inną będąc zaprzątniony powinnością, będzie miał w swoiey Chorągwi z naystarszych Chorążych Sztabs-Porucznika, z Chorązką płacą, i z przydanemi mu 2 racyami na konie to iest: 288 Zł: na rok: a na mieyscu Chorążego, Towarzysz zostanie Chorążym ze swoią płacą.	

SZTAB NIZSZY

2	Adiutantow a fl: 1800 . .	3600
1	Regiments Kwatermistrz . .	2400
1	Kapelan z koniem i 144 Zł: na niego .	644
1	Audytor	1500
1	Sztabs-Chirurgus, płacy fl: 1000 na lekarstwo dla 1606 a fl: 3 . . .	5818
1	Paukier, płacy 360, na mały Mundur 30 uczyni razem	390
1	Bereyter. Ten tylko Officyerow, Namieśnikow i Szwadronistow uczy, ci zaś Towarzystwo, a Towarzystwo Unter-Officyerow i Seregowych	1000
1	Regiments-Trębacz, płacy 360, na mały Mundur 30., uczyni wszystkiego . .	390
1	Puszkarz	460
Głow 14	*Summa Lateris Zł: Pol:*	52202

Glow 14	*Transport Lateris*	52202
1 Siodlarz. Jeden wystarczy, ktory dla zarobku swego tyle będzie miał czeladnikow, ile potrzeba, będąc osobno za robotę płatny		500
1 Konował, płacy 432, na lekarstwo dla 1102 koni a fl: 2		2636
Ktorego lubo w regulaminie Pruskim niemasz, iednak do zachowania koni iest potrzebny, ile że on razem i nad Kowalami może mieć dozor.		
1 Profos, ktory za swoie pieniądze sobie Mundur sprawia		360
2 Woźnicow z wozami i konmi, ieden dla Kwatermistrza, Audytora i Kassy Pułkowey, drugi pod aptekę, a fl: 1000		2000

OFFICYEROWIE.

16 Rotmistrzow bez płacy	
20 Porucznikow a fl: 3400 z ktorych ieden z Chorązką płacą i 2 racyami	66688
20 Chorążych a fl: 1800 z ktorych ieden Towarzyską ma płacę.	34900

TOWARZYSTWO.

20 Namieśnikow a fl: 1200	24000
10 Sztandarowych a fl: 1000	10000
480 Towarzystwo a fl: 700	336000

UNTER OFFICYEROWIE I SZEREGOWI.

	20 Wachmistrzow a fl: 420, na mały Mundur fl: 30, uczyni razem fl: 450,	9000
	20 Furyerow a fl: 370, do rąk na mały Mundur fl: 30, razem uczyni fl: 400.	8000
	40 Kaprali a fl: 320, do rąk na mały Mundur 30, uczyni iednemu 350.	14000
	20 Trębaczy a fl: 310 z małym Mundurem	6200
	10 Felczerow a fl: 600 ze wszystkim	6000
	20 Kowali a fl: 288, na mały Mundur 30, uczyni razem 318, a 20	6360
	960 Szeregowych a fl: 216	207360
	10 Woźnic z Wozami i Końmi a fl: 1000	10000
Glow 1685	*Wynosi na taki Pulk roczney płacy*	796206

Szwadron ma w sobie 2 Chorągwie, to iest: 2 Rotmistrzow, 2 Porucznikow, 2 Chorążych, 2 Namieśnikow, 1 Sztandar, 48 Towarzystwa, 8 Unterofficyerow, 2 Trębaczy, 1 Felczera, 2 Kowali 96 Szeregowych, i 1 Woznicę, *in summa* Głow 167.

SPRAWUNKI MUNDUROWE I INNE POTRZEBY.

Na wielki Mundur dla 80 Unterofficyerow, 21 Trębaczy i Paukiera a fl: 50	5100
Na wielki Mundur dla 960 Szeregowych i 20 Kowali a fl: 40	39200
Na mały Mundur dla 960 Szeregowych a fl: 30	28800
Summa Lateris	869306

Transport Lateris		869306
Na extra expensę dla iedney Chorągwi a fl: 100		2000
Furaż 1082 Koni, a fl: 144 na rok		155808
108 Koni na remontę a fl: 270.		29160
Na Ekwipaż Konny i Staienny garniturow 108, a fl: 120		12960
Na reparacyą broni, kulbak, lederwerku &c. a na iednę Chorągiew fl: 200		4000
Na utrzymanie Lazaretu		3000
Na Proch i Ołow		2000
Rzeczy do wystawienia Pulku.		
1082 Płaszcze a fl: 28, na lat 6	30296 na rok	5049
1082 Pendentow a fl: 6 na lat 9	6492	788
21 Trąb a fl: 36. na lat 9.	756	84

LEDERWERK I INNE POLOWE REKWIZYTA NA LAT 18.

122 Ładownic dla Unter-Officyerow Kowali i innych a fl: 14	1708	
960 Ładownic i Flintpasow a fl: 18	17280	
960 Karabinow a fl: 30	28800	
1082 Pałaszy a fl: 24	25968	
1082 Par Pistoletow a fl: 24	25968	
Kotły	600	
2 Namioty dla sztandarowey i ogniowey warty a fl: 400	800	*Uczyni na*
1 Namiot na Kaplicę	500	
2 Namioty Lazaretowe a fl: 500	1000	*Rok* 6639
160 Celtow, 8 na Chorągiew a fl: 54	8640	
320 Kociołkow a fl: 12	3840	
817 Flasz a fl: 3	2436	
480 Sztuk to iest: 160 Toporkow, 160 Motyk 160 Rydlow a fl: 3	1440	
Na Liny, Sznury, i Koły kute do Obozu	400	
20 Chorągiewek do wytykania Obozu a fl: 6	120	
Wynosić więc utrzymanie takiego Pułku będzie na rok		1090,794

Wystawienie zaś teraz i z Mundurem	192600	
Do tego ieszcze za Koni 1082 a fl: 270	292140	
Item za tyleż Kulbak ze wszystkim a fl: 120	129840	
Za tym wystawienie wyniesie in Summa	614580	
a utrzymanie		1090,794

Pułk letkiey Jazdy z 5. formowany Szwadronow, w ktorym 10. iest chorągwi, a 2. z nich Szwadron czynią.

SZTAB WYZSZY.

1 Pułkownik Szeff	12000
1 Podpułkownik	4000
1 Maior	2000

SZTAB NIZSZY.

1 Adiutant	1800
1 Regiments-Kwatermistrz	2200
Summa Lateris	22000

Glow 5	*Tranſport Lateris*	22000
1	Kapelan z koniem i na niego 144 Zł:	
1	Audytor	544
1	Sztabs-Chirurgus, płacy 1000, na lekarſtwo dla 707 oſob, a fl: 3	1500
1	Bereyter	3361
1	Sztabs Trębacz, płacy fl: 360, na mały Mudur 30	1000
1	Puſzkarz }	390
1	Siodlarz } Ci ſami ſię ubierać powinni	460
1	Konował } Płacy 432, na medycynę dla 636 koni a fl: 2	500
1	Profos, ktory ſam ſobie Mundur ſprawia	1704
1	Woźnica z Wozem i końmi a fl: 1000	360
		1000

OFFICYEROWIE.

7	Rotmiſtrzow z kompaniami i 3 Sztabs Officyerſkie a fl: 3400	
2	Sztabs Rotmiſtrzow z Porucznikowſką płacą, i z 2 racyami na konie każdy	34000
8	Porucznikow a fl: 1800	4176
10	Chorążych a fl: 1500	14400
		15000

TOWARZYSTWO.

10	Namieśnikow a fl: 700	
240	Towarzyſtwa a fl: 600 z ktorych każdy Pocztowych 2 dla ſiebie werbuie	7000
		144000

UNTEROFFICYEROWIE y SZEREGOWI.

10	Wachmiſtrzow, płacy 420, na mały Mundur do ręki fl: 30, co uczyni fl: 450	
10	Furyerow, płacy 370, na mały Mundur fl: 30, in Summa fl: 400, więc na 10	4500
20	Kapralów, płacy 320, na mały Mundur 30, in Summa fl: 350, więc na 20	4000
	NB 4 Unter-Officyerow na Chorągiew wyſtarczy, ponieważ Towarzyſtwo połowę powinności za Unter-Officyera czynią w dozorze Pocztowych.	7000
5	Felczerow, ktorzy ſię ſami ubieraią, a fl: 600	
10	Trębaczow, a fl: 280, na mały Mundur 30 in Summa 310, na 10	3000
10	Kowali, a fl: 288, na mały Mundur 30, in Summa, 318, na 5.	3100
480	Szeregowych a fl: 216	3180
5	Woźnic z wozami i końmi a fl: 1000	103680
		5000
Glow 842	*Summa płacy roczney*	*384855*

Szwadron ſkłada ſię z 2 Rotmiſtrzow, 2 Porucznikow, 2 Chorążych, 2 Namieśnikow, 48 Towarzyſtwa, 8 Unter Officyerow, 2 Trębaczy, 96 Szeregowych, 1 Felczera, 1 Kowala, i 1 Woźnicy In Summa głow 165.

NB Rotmiſtrze dla tego tu mnieyſzą niż w inney Kawaleryi maią płacę, że na werbunku i dezercyi Kompanii nie tracą, a 4tą część pożytku z urlopowych maią.

SPRA-

	Tranſport Lateris	*383921*

SPRAWUNKI MUNDUROWE y INNE POTRZEBY.

	Na wielki Mundur dla 40. Unter-Officyerow 11 Trębaczy ze Sztabowym a fl: 50	2550
	Na wielki Mundur dla 480 Szeregowych i 5 Kowali, a fl: 40	19400
	Na mały Mundur dla 480 Szeregowych a fl: 30	14400
	NB Wielkim Mundurem Skarb ſię zaprzątnąć powinien, Małym Mundurem Rotmiſtrze goſpodarować maią.	
	Na reparacyą broni, kulbak, lederwerku &c. na Kompanią a fl: 200, na 10	2000
	Na urzymanie Lazaretu	2000
	Na Extraexpenſę Pułkową	1000
	Na proch i ołow	1500
	Furaż na 536 koni, a fl: 144 na rok dla konia	77184
53	Koni na remontę, a 234	12402
53	Kulbak ze wſzyſtkim porządkiem a fl: 120	6360

	Koſzt wyſtawienia Pułku			
536	Płaſzczy a fl: 38, na 6 lat	15008	na rok	2501
536	Pendentow a fl: 6 na lat 9.	3216		357
11	Trąb na 9. lat a fl: 36	396		44

LEDERWERK, POLOWE REKWIZYTA, y INNE RZECZY NA LAT 18.

56	Ładownic dla Unter-Officyerow i innych a fl: 14	784	na rok 3348
480	Ładownic i Flintpaſow a fl: 18	8640	
480	Karabinow a fl: 30	14400	
536	Pałaſzy a fl: 24	12864	
536	Par Piſtoletow a fl: 24	12864	
2	Namioty ieden dla Sztandarowey drugi dla ogniowey Warty	800	
1	Namiot na Kaplicę	500	
2	Namioty Lazaretowe a fl: 500	1000	
80	Celtow, na kompanią 8, na 10 Oſob, 1 a fl: 54	4320	
160	Kociołkow a fl: 12	1920	
406	Flaſz blaſzanych a fl: 3	1218	
240	Sztuk, to ieſt: 80 Toporkow 80 Motyk, 80 Rydlow a fl: 3	720	
10	Chorągiewek do wytykania Obozu a fl: 6	60	
	Na Liny, ſznury i koły kute do Obozu	200	

Więc na utrzymanie takiego Pułku co rok uczyni Summę		*528967*
Wyſtawienie go zaś koſztować będzie Zł Pol:	78910	
Dodawſzy do tego koni 536, a fl: 234	125424	
Tyleż kulbak a fl: 120	64320	
Więc wyſtawienie koſztować będzie Zł: P. 268654, a utrzymanie		*528967*
Do czego przydać ieſzcze trzeba umundurowania	36350	

NB Regimenta Huſſarow w Pruſiech Namiotow nie maią, ale Naſz Kray nie będąc tak obſiadłym iak zagraniczne, żeby letka Kawalerya po Wſiach mieścić ſię mogła, z tych powodow, koniecznie potrzebne Namioty dla niey u Nas ſię być zdaią, inaczey, częſtoby iey przypadło podobno w rozległych u Nas ſtepach pod gołym Niebem przebywać.

B

Tenże ſam Pułk letkiey Jazdy o 10. Chorągwiach, do 10. Szwadronow powiękſzony, w ktorym każda Chorągiew ſwoy Szwadron czyni.

SZTAB WYZSZY.

1	Pułkownik Szeff	12000
1	Podpułkownik	4000
1	Maior pierwſzy	2000
1	Maior drugi	600

Ci wſzyſcy Chorągwie mieć ſwoie powinni.

SZTAB NIZSZY.

2	Adiutantow a fl: 1800	3600
1	Rgmts Kwatermiſtrz	2200
1	Kapelan z Koniem i 144 Zł: na niego	644
1	Audytor	1500
1	Sztabs Chyrurgus, z Koniem płacy a fl: 1000, na lekarſtwo dla 1574 Oſob a fl: 3	5662
1	Bereyter	1000
1	Sztabs Trębacz płacy 360, mały Mundur 30 uczyni	390
1	Puſzkarz	460
1	Siodlarz	500
1	Konował płacy 432, na lekarſtwo dla 1071 Koni a fl: 2	2574
1	Profos ktory ſam ſię ubierać powinien	360
1	Woźnica z Wozem i Końmi pod Kaſſę i Aptekę	1000

OFFICYEROWIE.

6	Rotmiſtrzow, i z 4 Sztabs Kompaniami a fl: 3400	34000
2	Sztabs Rotmiſtrzow z Porucznikowſką płacą i 2 racyami na Konie każdy	4176
8	Porucznikow a fl: 1800	14400
10	Podporucznikow a fl: 1500	15000
10	Chorążych a fl: 1400	14000

TOWARZYSTWO.

10	Namieſtnikow a fl: 700	7000
480	Towarzyſtwa a fl: 600	288000

UNTER OFFICYEROWIE I SZEREGOWI.

20	Wachmiſtrzow płacy 420, mały Mundur 30, *in Summa* każdy fl: 450	9000
10	Furyerow, płacy 370, na mały Mundur 30, *in Summa* każdy fl: 400	4000
50	Kaprali, płacy 320, mały Mundur 30, *in Summa* każdy 350	17500
10	Felczerow a fl: 600	6000
20	Trębaczy, płacy 280, mały Mundur 30, *in Summa* każdy 310	6200
10	Kowali, płacy 288, mały Mundur 30, *in Summa* każdy fl: 318	3180
960	Szeregowych a fl: 216	207360
10	Woźnic z Wozami i Końmi a fl: 1000	10000

Glow 1633 — *Summa czyni płacy dla Pułku Zł: Pol:* 678206

Szwadron składa ſię tedy z 1 Rotmiſtrza, 1 Porucznika, 1 Podporucznika, 1 Chorążego,

Tranſport Lateris 678206

1 Namieśnika, 48 Towarzyſtwa, 8 Unter-Officyerow, 2 Trębaczy, 96 Szeregowych, 1 Felczera, 1 Kowala, i 1 Woźnicy, in Summa głow 162.

SPRAWUNKI MUNDUROWE y INNE POTRZEBY.

	Na wielki Mundur dla 80 Unter-Officyerow i 21 Trębaczy a fl: 50	5500
	Na wielki Mundur dla 960 Szeregowych i 10 Kowali	38800
	Na mały Mundur dla 960 Szeregowych a fl: 30	28800
	Na reparacyą broni, kulbak, lederwerku &c. na Kompanią a fl: 400	4000
	Na utrzymanie Lazaretu	3000
	Na proch i ołow	3000
	Furaż na 1072 koni a 144 narok	154368
107	Koni na remontę a fl: 234	25038
	Na Extraexpenſę Pułkową	1500
107	Kulbak ze wſzyſtkim porządkiem na remontę a fl: 120.	12840

Koſzt wyſtawienia Pułku

1071	Płaſzczy a fl: 28, na 6 lat	29988	na rok 4998
1071	Pendentow a fl: 6 na lat 9	6426	714
21	Trąb a fl: 36 na lat 9	756	84

LEDERWERK, BRON, y INNE POLOWE REKWIZYTA NA LAT 18

111	Łanownic dla Unter-Officyerow i innych a fl: 14	1554	na rok 6564
960	Ładownic i Flintpaſow a fl: 18	17280	
960	Karabinow a fl: 30	28800	
1071	Pałaſzy a fl: 24	25704	
1071	Par Piſtoletow a fl: 24	25704	
2	Namioty dla Sſztandarowey i ogniowey warty a fl: 400	800	
1	Namiot na Kaplicę	500	
2	Namioty Lazaretowe a fl: 500	1000	
160	Celtow 16 na Chorągiew a fl: 54	8640	
320	Kociołkow a fl: 12	3840	
812	Flaſz a fl: 3	2436	
480	Sztuk, to ieſt 160 Toporkow, 160 Motyk, 160 Rydlow a fl: 3	1440	
	Na Liny, ſznury, i koły kute do Obozu	400	
10	Chorągiewek do wytykania Obozu a fl: 6	60	

Więc utrzymanie coroczne Pułku wynoſi Zł: Pol: 967512

Wyſtawienie go zaś uczyni	155328
Na ſkupienie koni 1071 a fl: 234	250614
Tyleż kulbak a fl: 120	128520
Umundurowanie	103088

Więc wyſtawienie wynoſi ze wſzyſtkim na Zł: 637550

a utrzymanie roczne 967512

Pułk Dragonii, z 10 Kompanii z ktorych dwie ieden szwadron czynią, i formuie 5. szwadronow.

SZTAB WYZSZY.

1 Pułkownik Szef . . .	12400
1 Podpułkownik . . .	4400
1 Maior	2400

NB Jeżeli w nim będzie Pułkównik komenderuiący, to Podpułkownikowską bierze płacę, Podpułkownik na ten czas Maiorowską, a Maior Kapitańską.

SZTAB NIZSZY.

1 Adiutant	1500
1 Regiments Kwatermistrz . .	2000
1 Kapelan z koniem i 144 Zł: na furaż .	544
1 Addytor	1200
1 Regiments-Felczer, płacy 1000, na lekarstwa dla 808 osob a fl. 3 . . .	5424
1 Sztabs-Trębacz płacy 360, mały Mundur 30, ze wszystkim tym . . .	390
1 Bereyter	1000
1 Puszkarz	460
1 Siodlarz	500
1 Konował płacy 432, na lekarstwa dla 802 koni a fl: 2, i z swoim koniem . .	2036
1 Profos ktory sam sobie Mundur sprawia .	360
1 Woźnica z wozem i końmi pod kassę i Aptekę	1000

OFFICYEROWIE.

7 Kapitanow z Kompaniami, i z 3 Sztabs-Officyerskiemi a fl: 3600 . . .	36000
2 Sztabs-Kapitanow z Porucznikowską płacą i 2 racyami to iest 288 Zł: każdy .	4179
8 Porucznikow a fl: 1800 . .	14400
10 Chorążych a fl: 1400 . .	14000

UNTER-OFFICYEROWIE y GEMEYNI.

10 Wachmistrzow a fl: 420, na mały Mundur 30, in Summa każdy 450 . .	4500
5 Podchorążych a fl: 400, mały Mundur 30, więc każdy 430, a na 5 . . .	2150
10 Furyerow a fl: 370, mały Mundur 30, więc każdy 400, na 10 . . .	4000
35 Kaprali a fl: 320, mały Mundur 30, więc każdy 550, na 35 . . .	12250
5 Felczerow a fl: 600 . . .	3000
10 Trębaczy a fl: 280, mały Mundur 30, więc każdy 310, na 10 . . .	3100
10 Kowali a fl: 288, mały Mundur 30, więc każdy 318, na 10 . . .	31800
720 Dragonow a każdy płacy 216 . .	155520
5 Woźnic prowiantowych z Wozami a fl: 1000	5000
Glow 847 *Summa płacy roczney na ten Pułk czyni Zł:*	294890

Szwadron tedy składać się będzie z 2 Kapitanow, 2 Porucznikow, 2 Chorążych, 12 Unter-Officyerow, 1 Felczera, 2 Trębaczy, 2 Kowali, 144 Dragonow i iednego Woźnicy, in Summa głow 168.

MUN-

Transport Lateris 294890

MUNDUR y INNE POTRZEBY,

Na wielki Mundur dla 60 Unter-Officyerow i 11 Trębaczy a fl: 50 . . .	3550
Na wielki Mundur dla 720 Dragonow i 10 Kowali a fl: 40	29200
Na mały Mundur dla 720 Dragonow a fl: 30	21600
Na Extraexpensę Pułkową . .	1000
Furaż na 801 koni, a fl: 144 na rok .	115344
80 Koni na remontę a 252 . .	20160
80 Kulbak ze wszystkim na remontę a fl: 120 .	9600
Na utrzymanie Lazaretu . .	2900
Na reparacyą broni, kulbak, lederwerku, na Kompanią a fl: 200 . . .	2000
Na Proch i ołow . . .	1500

Koszt wystawienia tego Pułku.

801 Płaszczy a fl: 28, na 6 lat	22428	na rok 3738
801 Pendentow a fl: na 6 lat .	4806	. 534
11 Trąb a fl: 36, na lat 9 .	369	. 44

LEDERWERK y INNE POLOWE REKWIZYTA NA LAT 18.

81 Ładownic dla Unter-Officyerow i innych a fl: 14 .	1134	na rok 4712
728 Ładownic i Flintpasow a fl: 18	12960	
720 Karabinow a fl: 30 .	21600	
801 Pałaszy a fl: 24 .	19224	
801 Par Pistoletow a fl: 24 .	19224	
2 Namioty Sztandarowey i ogniowey Warty a fl: 400 .	800	
1 Namiot na Kaplicę .	500	
2 Namioty Lazaretowe a fl: 500	1000	
80 Celtow, 8 na Kompanią, na 10 Osob ieden, a fl: 54 .	4320	
160 Kociołkow a fl: 12 .	1920	
406 Flasz a fl: 3 . .	1218	
240 Sztuk, to iest 80 toporkow, 80 motyk 80 rydlow, a fl: 3 .	720	
Na liny, sznury, torby do obroku, i koły kute do Obozu .	200	
10 Chorągiewek do wytykania Obozu a fl: 6 . .	60	

Więc utrzymanie roczne takiego Pułku wynosi Zł: Pol:		509872
Wystawienie go zaś kosztować będzie	112510	
Do tego skupienia koni a fl: 252	201852	
Tyleż kulbak a fl: 120 .	96120	
Umundurowanie . .	54350	
Za tym wystawienie takiego Pułku wynosi na Zł:	464832	
a utrzymanie		509872

NB Jeżeliby wyznaczone pieniądze na furaż dla niektorey Kawaleryi w drogich mieyscach stoiącey były za małe, tedy to naylepiey Kommissya Woyskowa będzie mogła rozeznać, i tey Kawaleryi drogą maiącey Konsystencyą Culag wyznaczy z Extraordynaryinego na Woysko funduszu, ktory powinien być ustanowiony.

C

Korpus Artylleryi Koronney składaiący się z 14. Kompanii, formuiący dwie Brygady.

Gło:	Sztab Artylleryi.		Złote.	Gro:
2	Pułkownikow . .	a Zł: 11760	23520	
2	Podpułkownikow . . .	8820	17640	
2	Maiorow . . .	8330	16660	
1	Maior iako Dyrektor Ludwisarni z fundusżu Ludwisarni płatny . . .			
1	Adiutant Generalski . . .		3000	
1	Kwatermistrz		4000	
2	Ober Ceugwartow . . .	2450	4900	
2	Ceugwartow . . .	1500	3000	
2	Adiutantow z Końmi . .	1960	3920	
2	Audytorow . . .	2400	4800	
2	Ober Felczerow . . .	2000	4000	
14	Felczerow . . .	600	8400	
4	Pisarzy Ceughauzowych inclusive z Mundurami	1000	4000	
2	Prochownikow inclusive z Mundurami .	900	1800	
2	Regiment Doboszow . . .	360	720	
2	Profosow	360	720	
2	Podprofosow . . .	192	384	
1	Murgrabia Ceughauzu Warszawskiego . .		360	
2	Woźnicow 2 Wozy i 8 Koni pod Medycynę i Kassę		2000	
48	*Głow Sztabu Artylleryi*	Wynosi Płacy Roczney	103824	

14. Kompanii Artylleryi, każda z 142. głow złożona.

Gło:			Złote.	Gro:
8	Kapitanow . .	a Zł: 4410	35280	
14	Porucznikow . . .	1764	24696	
14	Podporucznikow . . .	1470	20580	
14	Stükiunkrow . . .	1274	17856	
14	Oberfaierwerkow . . .	720	10080	
42	Faierwerkow . . .	600	25200	
14	Furyerow . . .	442	6048	
140	Ober Bombardyerow . . .	360	50400	
280	Bombardyerow . . .	240	67200	
1344	Kanonierow . . .	192	258048	
56	Rzemieślnikow . . .	480	26880	
28	Doboszow . . .	192	5376	
14	Woźnic, 14 Wozow 56 Koni . .		14000	
1982	Głow 14tu Kompanii Artylleryi wynosi płacy roczney.		561624	

Gło:	Dwie Szkoły Artylleryi każda z czterech Głow.		Złote.	Gro:
2	Professorow Artylleryi . .	a Zł: 2800	5600	
2	. do Matematyki . .	3000	6000	
2	. do ręcznych rysunkow i sytuacyi	2500	5000	
2	. do faierwerkow . .	1750	3500	
	Na utrzymanie dwoch Szkoł, na Instrumenta, i wszystkie inne potrzeby . .		8000	
8	*Głow szkoły Artylleryi*	Wynosi płacy roczney.	28100	

Sprawunki Mundurow i polowe Rekwizyta.

		Złote.	Gro:
Na wielki Mundur dla 210 Unter Officyerow, 14 Felczerow, 4 Unter Officyerow Unter Sztabowych in Summa na 228 głow a Zł:	50	11400	
Na wielki Mundur dla 1710 Gymeyna *inclusive* Podprofosa . . .	42	71820	
Na mały Mundur dla 1938 Głow . .	32	62016	
Na 1938 Płaszczow co lat 6 sprawuiąc po Zł: 28 wchodzi co rok do Kassy, . .		944	
Na Reparacyą Rekwizytow po . .	2	3848	
Na medycynę na głow 1938 po .	3	5814	
Na utrzymanie Rekwizytow Lazaretowych każdey Kompanii po . . .	300	4200	
Pensya dla starych zasłużonych Officyerow od Artylleryi, ktorą Pensyą Officyerowie w Roku 1775 z Gaż własnych złożyli . .		18252	
Na Exercycye dla całego Korpusu Artylleryi		36000	
Na utrzymanie Ceughauzow, reparacyą, i extra expens . . .		8000	
Na przysposobienie nowych Pałaszow, Pendentow, Bębnow, Pulwerflaszow, Tornistrow, Namiotow, Kociołkow, Feldflaszow, Łopat, Motyk, Toporkow.		7374	
Sprawunki Artylleryi wynoszą.		229668	

REKAPITULACYA.

48	Głow wyższego i niższego Sztabu Artylleryi wynosi Płacy . .	103824	
1982	Głow 14 Kompaniow Artylleryi .	561624	
8	Głow dwoch szkoł Artylleryi przy głownych Ceughauzach . . .	28100	
	Sprawienie Mundurow, polowych Rekwizytow i innych wydatkow . .	229668	
	Latus	923216	

Gło:		Złote.	Gro:	Den:
2040	*Transport Lateris*	923216		
	Na przystawienie nowey broni do Ceughauzu .	30000		
	Na przysposobienie nowych Armat, Ammunicyi i innych Woiennych sprzętow, tudzież Ludwisarni utrzymanie	70000		
2040	Głow całego Korpusu Artylleryi, kosztować będzie in Summa	1,023,216		

Korpus Inżenierow.

Gło:			Złote.	Gro:	Den:
1	Szeff		10000		
1	Pułkownik		11760		
1	Podpulkownik		8820		
1	Maior . . . -		8330		
4	Kapitanow	a Zł: 4410	17640		
6	Porucznikow	1764	10584		
6	Podporucznikow . . .	1470	8820		
8	Konduktorow z Mundurem . .	720	5760		
12	Unter Officyerow . .	432	5184		
1	Felczer		600		
20	Minierow	240	4800		
30	Saperow	240	7200		
	Na wielki Mundur dla 13 Unter Officyerow *inclusive* Felczera	50	650		
	Na wielki Mundur dla 50 Gemeynow .	42	2100		
	Na mały Mundur dla 63 głow . .	32	2016		
	Na Medycynę dla 63 głow . .	3	189		
	Na reparacyą rekwizytow dla 62 głow .	2	124		
	Na utrzymanie Lazaretu . .		200		
	Na Exercycya, utrzymanie Szkoły i sprawienie instrumentow . . .		6000		
	Na sprawienie i utrzymanie 62 nowych pałaszow, 62 pendentow, tyleż tornistrow, 12 feldflaszow, 12 Namiotow, 12 Łopat, 12 Kociołkow, i Toporkow wchodzi na Rok do Kassy .		160		
91	*Głow Inżenierow* - Wynosi płacy roczney in Summa.		1,023,216		

Artyllerya Litewska połowę tey Summy wynosić będzie, i mieć powinna:

Gło:		
1020	Ktore kosztować będą . . .	516,669.

Pułk Pieszy z 12 Kompanii złożony, z ktorych 4 na Batalion idąc, 3 Bataliony w Pułku formować będą.

SZTAB WYZSZY.

1	Pułkownik Szeff . . .	14400
1	Pułkownik komenderuiący . .	3400
1	Podpułkownik . . .	2400
1	Maior pierwszy . . .	1400
1	Maior drugi . . .	900
1	Maior trzeci . . .	400

SZTAB NIŻSZY.

3	Adiutantow a fl: 1500 . .	4500
1	Regiments Kwatermistrz . .	2000
1	Kapelan	500
1	Audytor	1306
1	Regiments - Felczer płacy 1000, na lekarstwo dla 1785 osob a fl: 3 . .	6355
12	Felczerow a fl: 600 ktorzy się sami ubierać maią	7200
1	Regiments - Dobosz . .	300
8	Hoboistow a fl: 360 . .	2880
6	Fayfrow a fl: 180 . .	1080
1	Puszkarz	360
1	Profos	250
1	Podprofos	180
1	Woźnica z wozem i końmi . .	1000

OFFICYEROWIE.

6	Kapitanow z Kompaniami, łącząc 6 do nich Sztabs Officyerow a fl: 3600 . .	43200
3	Sztabs Kapitanow z Porucznikowską płacą, ktorym ich Sztabs Officyerowie stoł lub Culag dawać zwykli	4200
9	Porucznikow a fl: 1400 . .	12600
12	Podporucznikow a fl: 1200 . .	14400
12	Chorążych a fl: 1000 . .	12000

UNTER OFFICYEROWIE, DOBOSI, y GEMEYNI.

24	Szerzantow a fl: 335 . .	8040
8	Podchorążych a fl: 320 . .	2560
12	Furyerow a fl: 288 . . .	3456
72	Kaprali a fl: 248 . . .	17856
12	Gefreyterow a fl: 204 . .	2448
28	Doboszow z ktorych 2 Batalionowych a fl: 180	6840
24	Cieślow a fl: 180 . . .	4320
528	Grenadyerow lub Strzelcow a fl: 180 .	95040
1056	Muszkietyerow a fl: 180 . .	190080
12	Woźnic z wozami a fl: 1000 . .	12000
Głow 1872		*479851*

Z trzech tego Pułku Batalionow ieden będzie albo Grenadyerow, albo Strzelcow, i każdy mieć będzie 2 Sztabs Officyerow, 1 Adiutanta, 16 Officyerow, 44 Unter-Officyerow z Podchorążemi u Muszkietyerow, a 40 u Grenadyerow, 4 Felczerow, 13 Doboszow z Batalionowym, 2 Fayfrow, 8 Cieślow, 528 Gemeynow, i Summa Głow 618 u Muszkietyerow, a 614 u Grenadyerow.

UMUNDUROWANIE y INNE SPRAWUNKI.

Na wielki Mundur dla 116 Unter-Officyerow, Regiments-Doboſza, 8 Hoboiſtow, i Profoſa, in Summa 126 a fl: 50			6300
Na wielki Mundur dla 12 Gefreyterow, 28 Doboſzy, 6 Fayfrow, 24 Cieslow, 1584 Gemeynow i Podprofoſa in Summa 1665 a fl: 37			61505
Na mały Mundur dla 1791 oſob a fl: 30			53730
Na reparacyą broni po 288 Zł: na Kompanią			3456
Na utrzymanie Lazaretu			3000
Na Proch i ołow			8000
Na Extraexpenſę po 150 Zł: na Kompanią			1800
	Koſzt wyſtawienia		
1791 Płaſzczow a fl: 24 na lat 6	32984	na rok	5497

LEDERWERK NA LAT 9.

1790 Pendentow a fl: 5	8950	
1791 Torniſtrow a fl: 4	7164	1808
39 Paſow do Bębnow a fl: 4	156	

LEDERWERK y INNE POLOWE REKWIZYTA NA LAT 18.

1704 Broni a fl: 36	61344	
1790 Pałaſzy a fl: 9	16110	
1704 Patrontaſzy z paſami i Flintpaſami a fl: 19	32376	
39 Bębnow a fl: 90	3510	
24 Siekier Cieſielſkich i z Fartuchami a fl: 24	376	
2 Namioty dla Chorągwianey i ogniowey Warty	800	
1 Namiot na Kaplicę	500	
2 Namioty Lazaretowe a fl: 500	1000	
178 Namiotow a fl: 43	9612	7801
352 Kociołkow a fl: 12	4124	
880 Flaſz a fl: 3	2640	
578 Sztuk, to ieſt, 176 ſiekier, 176 motyk, 176 rydlow, a fl: 3	1584	
1791 Workow ſkorzanych na chleb, 352 workow na kociołki, 176 futerałow ſkorzanych na ſiekiery, motyki, i rydle, na to wszyſtko	7164	
26 Płaſzczow na broń a fl: 36	936	
24 Chorągiewek do wytykania Obozu a fl: 6	144	
890 Par kocow na 2 oſoby para, ieden na wierzch, drugi na ſpod, para a fl: 54 na lat. 18	44060	na rok 2448
Na futerały moſiężne do piſzczałek i inſtrumenta dla Hoboiſtow i Fayfrow, z reparacyą na lat 12	1200	100
Wiec utrzymanie takiego Pulku wynoſi corocznie na Zl:		635248
A Wyſtawienie	236534	
Do czego dodawſzy umundurowania	121535	
Więc wyſtawienie uczyni ze wſzyſtkim a utrzymanie	358069	632800

Batalion Pontonierow z 4 Kompanii ſkładaiący ſię.

1 Kapitan	8330
1 Adiutant	1960
1 Kwatermiſtrz z Audytorſką funkcyą	2000
1 Sztabs-Chirurgus	2000
1 Profos	360
1 Puſzkarz	360
1 Podprofos	192
1 Woźnica	1000

OFFICYEROWIE.

3 Kapitanow a fl: 4400	13230
1 Sztabs Kapitan	2650
4 Porucznikow a fl: 1764	7056
4 Podporucznikow 1470	5880
4 Chorążych a 1274	5096

UNTER-OFFICYEROWIE y GEMEYNI.

8 Szerzantow a fl: 720	5760
4 Furyerow a 432	1728
4 Felczerow a 600	2400
20 Kaprali a 360	7200
24 Cieslow a 192	4608
4 Kowalow a 192	768
8 Doboſzow a 192	1536
240 Pontonierow a 192	46080
4 Woźnice z wozami	4000

SPRAWUNKI.

	Na wielki Mundur dla 58 Unter-Officyerow z niżſzego Sztabu a 51	1928
	Na wielki Mundur dla 277 Gemeynow i Podprofoſa a fl: 42	11674
	Na mały Mundur dla 38 Unter-Officyerow, i 277 Gemeynow, in Summa 315 głow a fl: 32	10080
	Na Medycynę dla 315 głow a fl: 3	945
	Na reparacyą Broni i Lederwerku	2000
	Na utrzymanie Lazaretu	1232
	Na Proch i ołow	124
	Na Płaſzcze dla 315 głow czyni 7560 na lat 4, co rok wchodzi do Kaſſy	1890
	Na Lederwerk co rok do Kaſſy	800
	Na Broń i Bębny	1948
	Na polowe rekwizyta i Extraexpenſę	800
Głow 340	*Koſztować będzie co rok Zł: Pol:*	157535

Rekapitulacya całego Woyſka oboyga Narodow, zachowuiąc proporcyą trzeciey części onego dla W. X. Lit:

SZTAB WIELKI w KORONIE.

Głowy.		*Złote Po:*
1	Hetman Wielki . . .	60,000
1	Hetman Polny . . .	40,000
1	Piſarz Polny . . .	20,000
1	Generał Artylleryi . . .	30,000
2	Generałow Inſpektorow, a Zł: 20,000 .	40,000
1	Strażnik Polny . . .	8 000
1	Oboźny Polny . . .	6,000
4	Generałow Lieut, a Zł: 18,000 . .	72,000
1	Generał Maior przy Boku J. K. Mci .	12,000
8	Generał Maior a Zł: 12000 . .	96,000
1	Kommendant fortecy Kamieńca z gażą Generał Maiora	12,000
4	Adiutantow Hetmańſkich a Zł: 3000 .	12,000
2	Buńczucznych Hetmańſkich . .	6,000
4	Adiutantow Generał-Lieutenantſkich a Zł: 2,500	10,000
32	*Summa wynoſi dla Sztabu Wielkiego* .	424,000

OFFICYALISCI KOMMISSYI WOYSKOWEY.

1	Piſarz	11,600
1	Regent . : . .	7,000
1	Pułkownik od Kart Geograficznych .	8,000
1	Generał Audytor . . .	3,000
1	Regent Likwidacyiny i Kaſſy . .	6,000
1	Plac-Maior	3,000
1	Adiutant	3,000
1	Inſtygator	3,500
1	Archiwiſta	2,726
	Woźnym	3,000
		900
9	*Summa dla Officyaliſtow Woyſkowych* .	48,726

NA INWALIDOW y INNE EXPENSA.

	Na Inwalidow . . .	66,666
	Na Reparacyą i Expens Fortecy Kamienieckiey	12,000
	Na potoczne Expenſa Kommiſſyi Woyſkowey	30,000
	Culagu dla Kommendy aſſyſtuiącey Laſce Marſzałk:	8,000
	Culagu dla Regimentu Pieſzego Polowego w Warſzawie będącego . . .	11,000
	Summa na te roczne Expenſa .	127,666

Gwardye Koronne iako też Chorągwie Hetmańſkie podług dawnego Etatu zostaią.

465	Gwardya Konna Koronna . .	471,900
1556	Gwardya Pieſza Koronna . .	743,497
73	Chorągiew Buławy Wielkiey . .	23,400
73	Chorągiew Buławy Polney . .	23,400
2,167	*Summa na te Pułki i Chorągwie* .	1,262,197
2,208	*Summa Lateris* . .	1,862,589

JA-

Głowy.		*Złote Pol:*
2,208	*Tranſport Lateris* .	1,862,589

J A Z D A.

8,420	5 Brygad o 10 Szwadronach, a każda 1684, i koſztuiąc 1,090,794 . . .	5,453,970
3,266	2 Pułki Przedniey Straży o 10 Szwadronach a 1633, koſztuiąc 967512 . . .	1,935,024
842	1 Pułk Przedniey Straży, o 5 Szwadronach a 842, koſztuiąc 528767 . . .	528,767
2,531	3 Pułki Dragonii o 5 Szwadronach a 847 koſztuiąc 509,872 . . .	1,529,616
15,059	*Summa Jazdy koſztuie* .	9,447,377

I N F A N T E R Y A.

2,129	Korpus Artylleryi wraz z Korpuſem Inżenierow	1,134,153
26,208	14 Pułkow Pieſzych o 3 Batalionach a 1872, koſztuiąc 635,248 . . .	8,893,472
340	1 Batalion Pontynierow koſztuie .	157,535
28,677	*Summa Infanteryi koſztuie* .	10,185,160

In Summa Woyſko całe w Koronie i ze Sztabem Wielkim głow 45,944 koſztuie 21,495,126
Od ktorey to Summy odciągnąwſzy co dziś Woyſko Koronne koſztuie 7,243,145

Zoſtaie do nowych podatkow na Koronę . 14,251,981

Wyſtawienie zaś tego Woyſka w Koronie koſztować będzie.

1mo 5 Brygad o 10 Szwadronach a każdey wyſtawienie 652,124 wynoſzą . .	3,260,620
2do 2 Pułki Przedniey Straży o 10 ſzwadronow a każdy 637,550 . . .	1,275,100
3tio 1 Pułk Przedniey Straży o 5 Szwadronach	305004
4to 3 Pułki Dragonii o 5 Szwadronach a 464,832	1,334,496
5to 14 Pułkow Pieſzych a każdy 358,069 .	5,012,906
Za czym wyſtawienia Woyſka w Koronie, oprocz Artylleryi i Pontonierow wypada na protunkowy podatek Summa	11,188,126

Sztab Generalny zoſtawiłem tak iak dziś ſię znayduie, tę tylko do niego mogę uczynić uwagę, iż dobrzeby było, ażeby powinności Urzędnikow Woyſkowo-Cywilnych obiaśnione i opiſane były, ſtoſownie do ſłużby Woyſkowey dziś u naywoienniey ſzych Mocarſtw praktykuiącey ſię, a tym ſpoſobem mogli by ſię użyteczniey ſzemi dla Naſzego Woyſka uczynić, powękſzywſzy im płacę podług ich rangi i ſłużby.

Dodałem tylko do tego Etatu w Sztabie Generalnym 1 Generała Lieutenanta do 3 ktorzy iuż ſą, i 5 Generałow Maiorow do 4 także ktorzy iuż byli, bo ſądzę iż to powiękſzone Woyſko powinno być przez kogoś prowadzone, doglądane, i w powinności ſwoiey utrzymywane. Wypada zatym, że ſię na 3 partye czyli Korpuſa dzielić będzie. Korpus

Wielkopolſkie, Korpus Małopolſkie, i Korpus Litewſkie. Każde Korpus znowu dzielić ſię będzie na 2 Dywizye, a do każdey Dywizyi będzie przydany 1 Generał Leutenant, i 2 Generał Maiorow amploiowanych, co naymniey być może. A zatym wypada na Koronę 4 Generał-Lieutenantow, i 8 Generał-Maiorow, a na Litwę 2 pierwſzych, a 4 drugich. Pierwſzym po 18000, drugim po 12000 wyznaczyłem, co ſobie zapewne zaſłużą.

Ażeby zaś proporcyą w Kawaleryi dwoch Narodow zachować, trzeba było ieden Pułk Przedniey Straży o 5 Szwadronach w Koronie przyczynić, i z przeformowanych 4 Brygad, 5tą utworzyć, do ktorey Sztab i 4 nowe Chorągwie przybyły.

Rekapitulacya Woyſka W. X. Litewſkiego.

SZTAB WIELKI.

Głowy.		Złote Pol:
1	Hetman Wielki . . .	60,000
1	Hetman Polny . . .	40,000
1	Piſarz Polny . . .	15,000
1	Generał Artyleryi Dobra Lipniſzki i Gierany	
1	Strażnik Wielki . . .	14,000
1	Generał Inſpektor . . .	12,000
1	Strażnik Polny . . .	6,000
1	Obożny Polny . . .	4,000
2	Generałow Lieutenantow, a Zł: 18000 .	36,000
	2 Generałow Lieutenantow, a Zł: 7000 .	14 000
4	Generałow Maiorow, a Zł: 12000 .	48,000
2	Buńczucznych, a Zł: 3000 . .	6,000
1	Stanowniczy . . .	2,000
1	Sędzia Woyſkowy . . .	2,000
1	Piſarz Woyſkowy . . .	9,000
4	Adiutantow Hetmańſkich, a Zł: 3000 .	12,000
2	Adiutantow Generał-Lieutenańſkich, a Zł: 2500	5,000
1	Regent Woyſkowy . . .	6,000
1	Generał Audytor . . .	2,500
1	Kaſſyer Woyſkowy . . .	4,000
1	Adiutant Kommiſſyi Woyſkowey . .	4,000
1	Exercyermagiſter Kawaleryi . .	4.000
	Na Extraexpenſa i Inwalidy . .	31,000
30	*Summa wynoſi dla Sztabu Wielkiego* ,	337,000

NB. Exercyermagiſtra Kawaleryi można w ktorym Pułku Jazdy pomieścić. Trzeba ſię ſpodziewać że ſię teraz Woyſko bez niego obeydzie, kiedy każdy Officyer iego powinność zaſtępować będzie.

Gwardye Litewſkie podług dawnego Etatu.

318	Gwardya Konna Litewſka . .	269,364
609	Gwardya Pieſza Litewſka . .	273,969
100	Chorągiew Buławy Wielkiey . .	28000
80	Chorągiew Buławy Polney . .	20000

Pułki Polowe w Litwie.

J A Z D A.

Głowy.		Złote Pol:
3.368	2 Brygad o 10 Szwadronach a każda 1684, koſztuiąc 1.090,794 . . .	2,181,588
4,210	5 Pułkow Przed: Straży o 5 Szwadr: a 842, koſztuiąc 528,767 . . .	2,643.835
7,578	*Summa Jazdy w Litwie Koſztuie* .	4,825 423

I N F A N T E R Y A.

Głowy.		Złote Pol:
1,020	Korpus Artylleryi wraz z Inżenierami .	516,669
13,104	7 Pułkow Pieſzych, a każdy 1872, koſztuiąc 635,248	4,446.736
14,124	*Summa Infanteryi wynoſi* .	4 963,405

In Summa całe Woyſko Litewſkie z wielkim Sztabem, Gwardyami, i Artylleryą wynoſi na głow 22,839, a koſztuie . . 10,717,161

Od ktorey to Summy odiąwſzy co dziś Woyſko koſztuie . . 2.566.833

Zoſtaie ſię Summa do nowego Podatku na Litwę . . . 8,150,328

Wyſtawienie zaś tego Woyſka w Litwie koſztować będzie.

1mo 2 Brygady o 10 ſzwadronow, a każdey wyſtawienie 652,124 . . .	1,304,248
2do 5 Pułkow Przedniey Straży, a 5 ſzwadronow a 305.004 . . .	1,525,020
3tio 7 Pułkow Pieſzych, a każdy 258.069 .	2,506,483
Za czym wyſtawienia tego Woyſka w Litwie, oprocz Artylleryi wypada na protunkowy podatek Summa	5 335,751

NB. Zachowuiąc proporcyą Infanteryi Oboyga Narodow, ponieważ w Koronie znayduie ſię 14 Pułkow, a w Litwie 6 tylko, więc trzeba było w Litwie ieden Pułk Pieſzy przyformować. Tym ſpoſobem Woyſko W. X. Lit: w zupełney znayduie ſię proporcyi iak co do Głow tak też do koſztu iego. A ieżeli Summa na nowy podatek nie w proporcyi względem Korony dla Litwy pokazuie ſię, to ieſt przyczyną, że Litwa nie w proporcyi Woyſko ſwoie względem Koronnego do tych czas miała i płaciła.

Ten Etat to ma w ſobie nayważnieyſzego że wſzyſtkie Bataliony w Kawaleryi oboyga Narodow, to ieſt każde 5 Szwadronow, i wſzyſtkie Bataliony Infanteryi w całym Woyſku między ſobą ſą rowne. Liczba Sztabs-Officyerow tymże ſamym ſpoſobem co u Krola Pruſkiego zachowana. Zołnierz proſty płatny iak nigdzie, Subaltern trochę lepiey iak w Pruſiech. Szeff Pułku tylko i Kapitan wiele płacy Krola Pruſkiego nie dochodą, ale to tylko maiąc wzgląd na potrzeby teraźnieyſze Rzpltey, ktora im to w ſwobodnieyſzym czaſie łatwo nadgrodzić potrafi.

Stan Woyska podczas Woyny.

Kto Woyſko układa iak ma ſię znaydować pod czas pokoiu, zapominać nie powinien, iak ieſzcze pod czas Woyny bydź powinno. Są to dwa iego Stany od ſiebie ſię bardzo rożniące. Drugi połowę mu prawie przydaie koſztu. Odziać i uzbroić Zołnierza nie ieſt to doſyć. Jeżeli go nie poſtawiemy w ſpoſobie ruſzenia ſię w Pole, ieżeli mu żywności nie zabeśpieczemy, i utrzymanie zdrowia iego, nayliczniey ſze Woyſko może bydź nieużyteczne. Dla tego przytoczyć tu iego niektore potrzeby podczas Woyny, dla tych tylko, ktorzy ſię nie znaydowali w potrzebie podobnych zaſięgać wiadomości, umyśliłem.

1mo. Bez zapaſow i przyſpoſobienia ſię do Woyny zaczynać onę, byłaby to rzecz nieprzezorna, ale bez opatrzenia dla tychże zapaſow i rożnych składow beſpiecznego mieyſca, byłaby rzecz ieſzcze nieoſtrożnieyſza. Dla tego naypierwey myślić nam należy, ażebyśmy w Kraiu naſzym ze wſząd otwartym, trzy ſobie w głębi Kraiu obrali mieyſca, w każdey Prowincyi iedno, ktoreby przy pomocy natury ſwoiey, wzmocnić ieſzcze więcey i ufortyfikować mogli, chociaż tyle tylko, ażeby Nieprzyiaciel wpadłſzy do Kraiu naſzego, naiazdem przynaymniey ich dobyć nie mogł. Te mieyſca powinny bydź ſkładem Parku Artylerycznego, amunicyi, broni, i wſzyſtkich potrzeb Woiennych; powinny bydź opatrzone w Magazyny żywności, i zapaſy wſzyſtkiego co dla Zołnierza potrzeba. Trzeba mowię mieć trzy takie mieyſca, ażeby Nieprzyiaciel, ieżeliby tylko iedne było, opanowawſzy go, nie wyrwał nam broni, i nie odiął ſpoſobności dalſzey naſzey obrony. Na co Summę znaczną odłożyć potrzeba.

2do. Infanterya bez Artylleryi co dziś znaczy? trzeba nam będzie dla 21. Regimentow piechoty o 3. Batalionach, do każdego Batalionu dwie ſztuki Polowe przynaymniey licząc, (bo gdzieindziey więcey ſię daie) 126. takowych Armat. Dobrzeby ieſzcze było wprowadzić i u nas, iak ieſt u Krola Pruſkiego, Artylleryą Kawaleryczną, ktorey Krol Pruſki bardzo wiele ſkutkow dobrych doznawał. Tego gatunku Artylleryi Armaty 3. lub 4. funtowe będąc, trzy ſię ich na Batalion Kawaleryi do przedniey Straży, lub inney mieyſcowey potyczki zkąd Nieprzyiaciela ſpędzić potrzeba, liczy. Do każdey takiey ſztuki 8. Artylleryſtow na Koniach i ich dziewiąty Kommendant używa ſię. Więcby nam takich ze 24. Armat potrzeba było.

Trzeba ieſzcze będzie mieć ze 3. Baterye przynaymniey, to ieſt 36. Armat 12. funt: trzeba ieſzcze innych ſztuk Parkowych mnieyſzych, haubic, &c. trzeba mieć 50. Pontonow, a do tych wſzyſtkich ſztuk, do Artylleryi Kawaleryczney, i innych potrzeb Parku Artylleryczneg Koni mocnych do zaprzęgu przynaymniey 1500, i tyleż racyow na nie, ponieważ rozumiem, że tylko dwie części w Pole Woyſka by wyſzło, a trzecia w Kraiu dla beſpieczeńſtwa iego zoſtać ſię powinna.

3tio. Podczas Woyny do każdego Sztabu, do każdego Szwadronu, i do każdey Kompanii w Infanteryi, ieden Woz 4. Konny pod ich rożne daie ſię potrzeby. Sztabow będzie 43, Szwadronow 135, a Kompanii 252, procz Artylleryi i Pontonierow, więc 430. 4 konnych wypadłoby Wozow, ale dwie części tego, 287. 4 konnych Wozow tylko wynieſie.

4to. Potym do każdego Szwadronu 5. mocnych Koni, i tyleż ludzi; do każdey Kompanii pieſzey 4. Konie mocne i tyleż ludzi pod Namioty i koce, daią ſię. Więc na wſzyſtkie Szwadrony 675, a na Kompanie 1008 wyſzłoby, ale dwie części tego, 1126 Koni tylko uczynią, tyleż racyow na te Konie, i ludzi 1126 do ich prowadzenia. Do tego ieſzcze iednego człeka dla poſługi do każdego Kompanicznego Lazaretu podczas Woyny daie ſię.

5to. Nareſzcie dla każdego pod czas Woyny Subalterna w Kawaleryi iednego Konia, 300 zł: na Ekwipaż Woienny, i iednego Człeka: w Infanteryi zaś 2 Konie, iednego pod Officyera, drugiego pod rzeczy iego, i człeka iednego Krol Pruſki daie, i z racyami na też konie, a dla każdego Pułkownika, Podpułkownika i Kapitana woz 4 konny, z tyląż racyami, i z dwoygiem ludzi.

Naoſtatek każdy Zołnierz podczas Woyny u tegoż Krola Pruſkiego chleb darmo bierze, i 2 funty mięſa na tydzień. Na wſzyſtkie zaś konie puł racyą wyżey rachuią.

6to. Każde Korpus Woyſka ſwoy generalny powinno mieć Lazaret. Ze tylko dwa Korpuſa u nas podczas Woyny w Polu ſupponuię. Dwa też generalne Lazarety, i 2 Generał Chyrurgow bydź powinno, od ktorych wſzyſcy Sztabs Chyrurguſowie dependować maią. Ktorych to Lazaretow porządki, opatrzenie, i utrzymywanie znaczney wyciąga Summy.

7mo. Uſtanowienie Generała Kwatermiſtrza, to ieſt: *du General Marechal de Logis* na ktorym nayważnieyſze operacyi Woiennych opieraią ſię rzeczy. Generała Koniuſzego, to ieſt: Wag Magiſtra i Sędziego Woyſkowego w Koronie, bo w Litwie ieſt, ſą bardzo potrzebne. Rowneż ieſt potrzebne uſtanowienie Komiſſarzy Prowiantowych po Woiewodztwach, aby też Prowianty, dla Woyſka, ktore przez ich Woiewodztwa będzie miało przechodzić, zawczaſu, ile ich będzie potrzeba, zbierali i doſtarczali.

8vo. Liczbę Generałow Lieutenant: i Generał Maiorow podczas Woyny potroić. Każdemu Woyſkowemu wiadome ſą podczas Woyny tych Generałow powinności ſłużby, kiedy ſą przy Wodzu *Dejour*, że na ten czas przez 24 godzin, ledwie godzinę ſpoczynku mieć mogą, a zatym odmieniać ſię powinni.

9no. Zadna Woyna bez Szpiegow czynić ſię nie może. Ci nam naywięcey odkrywaią obroty i myśli Nieprzyiacielſkie; przez tych tylko naywięcey możemy wiedzieć ſytuacyą iego, i ſtoſownie do ich wiadomości często operacye Woienne kierować. A że takowy gatunek ludzi znaczney wyciąga nadgrody, życie hazarduiąc ſwoie, więc i ten Artykuł wielkich wyciąga pieniędzy.

10mo. Do tego wſzyſtkiego żadna ſię Woyna bez Summ wielkich i gotowych w Skarbie dziać nie powinna. Pieniądze naypierwſzą ſą wſzyſtkiego ſprężyną, przez pieniądze wſzyſtko ſię robi, co dobrze wielki Woiownik Marſzałek *de Saxe* temi ſłowy wyraził: że kto chce ſzczęśliwie wieść Woynę, trzeba pieniędzy, pieniędzy, i pieniędzy. A zatym kto chce zaczynać Woynę, i regularnie prowadzić ią myśli, we wſzyſtkie potrzebne do niey wprzod ſię powinien opatrzyć rzeczy, a naywięcey w Skarby.

Są to Artykuły w nadto wielkiey podobdo ogulności w ſpomiane, ale ile ich ieſt, i iakie ſą, zaſtanowienia ſię nad ſobą potrzebuią, i przynaymniey dowodzą, że ſtanowiąc Woyſko, nietylko o utrzymaniu iego pod czas pokoiu myślić potrzeba, ale i ſtanu iego pod czas Woyny. A zatym Podatki ktore ſię ſtanowić maią, nie tylko doſtarczaiącą Summę na wyſtawienie i utrzymanie tego Woyſka ſkładać powinny, ale ieſzcze znaczne Summy dla Skarbu Woiennego zlewać corocznie maią, dla przygotowania tegoż Woyſka do Woyny.

D O D A T E K.

Po ſkończonym Etacie, oſądziłem ieſzcze za rzecz potrzebną przyłączyć do niego uformowanie Korpuſu Inżenierow Geografow, ktore przy każdym Woyſku ieſt zawſze potrzebne. Bez niego Generał Wodz pod czas Woyny rzadko ſię obeyść może; to korpus i pod czas pokoiu zawſze bydź może użytecznym. Do tego korpuſu pod czas pokoiu należeć będzie Mappę Naſzego Kraiu ſpecyalną i Zołnierſką uczynić, ktorey ieſzcze nie mamy, a bez ktorey żaden Kray rządny obeyść ſię nie może. Przy tey Karcie Geograficzney, to Korpus razem utworzyć może Dykcyonarz Geograficzny Naſzego Kraiu, w ktorymby przez Alfabet wſzyſtkie Miaſta, Miaſteczka i Wſie wyrażone były z opiſem ich Oſad, Dobytku, iako to: Koni, Bydła, Owiec, &c. z opiſem ziemi, żyzności iey, lub podłości i co w ſobie zamykać może, gruntu rolniczego, paſtwiſk, łąk, laſow, i błot &c. Do tego Korpuſu należeć ieſzcze pod czas pokoiu będzie proſtowanie i naprawa drog, budowanie moſtow, tam, i grobel; czyſzczenie rzek, łączenie onych z ſobą i prowadzenie kanałow. Słowem i pod czas Woyny i pod czas pokoiu zawſze może bydź czynne i pożyteczne.

To Korpus ſkładać będą 4 Eſkuady w Koronie, a dwie w Litwie i zawierać w ſobie będzie:

w K O R O N I E.

1	Pułkownika a Zł:		. . .	9000
1	Podpułkownika		. . .	7000
4	Kapitanow a Zł:	4000	. . .	16000
4	Porucznikow a Zł:	2500	. . .	10000
4	Szerzantow a Zł:	1500	. . .	6000
24	Kadetow a Zł:	1200	. . .	28800
28	Ordynanſow a Zł:	286	z Mundur: wiel: i mał:	8008
4	Woźnic, z wozami pod Inſtrumenta a Zł:	1000		4000
70				
	Na Inſtrumenta, papier, farby, i inne rzeczy do ryſunkow, iako też na pendenty i pałaſze dla ordynanſow, na Eſkuadę co rok Zł:	200	więc na 4 .	800
	Uczyni roczney płacy całego Korpuſu in Summa		.	*89688*

Eſkuada iedna ſkładać ſię będzie z 1 Kapitana, 1 Porcznika, 1 Szerzanta, 6 Kadetow, i 7 Ordynanſow, in Summa głow 17 z Woźnicą.

Każdy Szerżant i Kadet powinien mieć iednego konia pod ſiebie, drugiego pod Ordynanſa. Każdy z nich powinien ſobie ſam Mundur ſprawiać. Ordynanſow tylko Mundurem wielkim i małym, Kapitan powinien ſię zaprzątnąć, z ktorych na wielki Mundur co rok 40 Zł: a na mały 30 mu ſię rachuie.

Pod czas Woyny tylko Pułkownik, Podpułkownik i Kapitan po 6 racyow; Porucznik każdy po 4, Szerżanci i Kadeci po dwie, więcey biorą, i na każdy woz po 4 racye także.

Profeſſorow do tego Korpuſu nie trzeba, bo ſami Officyerowie uczyć Geometryi, Arytbmetyki, i ryſunkow powinni.

W Litwie takoweż Korpus w sobie zawierać będzie dwie Eskuady, to iest:

1	Pułkownika a Zł:			9000
2	Kapitanow a Zł:	4000		8000
2	Porucznikow a Zł:	2500		5000
2	Szerżantow a Zł:	1500		3000
12	Kadetow a Zł:	1200		14400
14	Ordynansow a Zł:	286	z umundurowaniem	4004
2	Woźnic z wozami a Zł:	1000		2000
	Na Instrumenta &c. dla dwoch Eskuad			400
	In Summa roczney płacy			45804

Więc w Koronie 89608 Zł: a w Litwie 45804 więcey do nowych podatkow przybywa.

Ale że w Koronie iuż się 8000 dla Pułkownika Geografa rachuie, więc na Koronę nie przypadnie iak 81608 przydatku.

w Drukarni Piotra DUFOUR Kons: Nad: J. K: Mci Dyrektora Druk: Korp: Kadet: mieszkaiącego w Rynku Miasta Starey Warszawy Nr. 58.

Z

Gesch. Polen

253.

L